

Aðalskipulag Garðabæjar 2016-2030

Umhverfisskýrsla

Forkynning
október 2016

SKÝRSLA - UPPLÝSINGABLAÐ

Titill skýrslu Umhverfisskýrsla, Endurskoðun aðalskipulags Garðabæjar		Tegund skýrslu Umhverfisskýrsla	
Verkheiti Endurskoðun aðalskipulags Garðabæjar		Verkkaupi Garðabær	
Verkefnisstjóri - EFLA Ólafur Árnason	Verkefnisstjóri / fulltrúi verkkaupa Arinbjörn Vilhjálmsson		
Höfundur Eva Dís Þórðardóttir	Skýrslunúmer	Verknúmer 2424-057	Fjöldi síðna 33
Útdráttur			
Lykilorð			
Staða skýrslu ☐ Í vinnslu ☒ Drög til yfirlstrar ☐ Lokið	Dreifing skýrslu og upplýsingablaðs ☐ Opin ☒ Dreifing með leyfi verkkaupa ☐ Trúnaðarmál		

EFNISYFIRLIT

EFNISYFIRLIT	II
TÖFLUSKRÁ	IV
1 INNGANGUR	5
2 TENGL VÍÐ AÐRAR ÁÆTLANIR	6
3 AÐFERÐAFRÆÐI UMHVERFISMATS	12
3.1 Ferli matsvinnu	12
3.2 Valkostir og vinsun kosta	12
3.3 Hvaða þættir stefnunnar eru taldir hafa áhrif og á hvaða umhverfisþætti?	13
3.4 Viðmið við mat á áhrifum stefnunnar	15
4 UMHVERFISMAT	16
4.1 Byggð	16
4.1.1 Íbúðabyggð.....	16
4.1.2 Verslun- og þjónusta	20
4.1.3 Miðbær, Lyngás.....	21
4.1.4 Heildarniðurstaða stefnu varðandi byggð	22
4.2 Samgöngu- og þjónustukerfi	23
4.2.1 Gatnakerfi.....	23
4.2.2 Göngu- og hjólastígar.....	26
4.2.3 Almenningsamgöngur	26
4.2.4 Heildarniðurstaða stefnu varðandi samgöngu- og þjónustukerfi.....	26
4.3 Umhverfi	27
4.3.1 Íþróttasvæði.....	27
4.3.2 Opin svæði	27
4.3.3 Óbyggð svæði	27
4.3.4 Kirkjugarðar og grafreitir.....	27
4.3.5 Skógrækt	28
4.3.6 Strandsvæði	28
4.3.7 Verndarsvæði, hverfisvernd og friðlýsingar.....	28
4.3.8 Heildarniðurstaða stefnu varðandi umhverfi	28
4.4 Tilkynninga – eða matsskyldar framkvæmdir á skipulagstímabilinu.....	29
4.5 Vöktun umhverfisáhrifa	1

TÖFLUSKRÁ

Tafla 1. <i>Yfirlit yfir alþjóðasamninga og stefnur og áætlanir ríkisins og sveitarfélaga.</i>	6
Tafla 2. <i>Yfirlit yfir þá umhverfispætti sem taldir eru geta haft umhverfisáhrif.</i>	13
Tafla 3. <i>Yfirlit yfir umhverfispætti og þau meginatriði sem matið byggir á.</i>	14
Tafla 4. <i>Skilgreining á vægi umhverfisáhrifa.</i>	15
Tafla 6. <i>Yfirlit yfir þær framkvæmdir sem áætlað er að ráðast í á framkvæmdartíma.</i>	29
Tafla 7. <i>Hér má sjá yfirlit þeirra vaktana sem fyrir eru innan Garðabæjar.</i>	1

1 INNGANGUR

Endurskoðun aðalskipulags Garðabæjar fellur undir lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana. Markmið laganna er að draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum og jafnframt stuðla að því að tekið sé tillit til umhverfissjónarmiða við áætlanagerð.

Endurskoðun aðalskipulags Garðabæjar fellur undir lögum þar sem eftirfarandi á við um áætlunina:

- Áætlunin er unnin samkvæmt lögum.
- Áætlunin er undirbúin og/eða samþykkt af stjórnvöldum.
- Áætlunin markar stefnu er varðar leyfisveitingar til framkvæmda sem tilgreindar eru í lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Áætlunin er unnin samkvæmt skipulagslögum nr. 123/2010, er samþykkt af bæjarstjórn Garðabæjar og markar stefnu um ýmsar framkvæmdir sem tilgreindar eru í flokki A og B í lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum. Mögulegar framkvæmdir innan Garðabæjar sem falla undir þennan flokk eru meðal annars:

- Stofnbrautir í þéttbýli
- Tengibrautir í þéttbýli
- Borgarlínan
  - Ekki liggja nægjanlegar forsendur fyrir á þessu stigi um útfærslu og því ekki hægt að meta útfærslukosti. Tekið skal fram að borgarlínan er færð inn á uppdrátt sem leiðbeinandi lega.
- Fluglest
  - Óvissa er um hvernig og hvort að uppbygging fluglestar verði á skipulagstímabilinu. Ekki liggja nægjanlegar forsendur fyrir á þessu stigi um legu eða útfærslu og því ekki hægt að meta útfærslukosti.
- Smábátahafnir sem hafa a.m.k. 150 bátalægi
- Efnislosun vegna fyrirhugaðs kirkjugarðs
- Skolphreinsistöðvar á verndarsvæðum og svæðum á náttúruminjasrá
- Breytingar og viðbætur við framkvæmdir sem tilgreindar eru í A og B flokki laga nr. 106/2000

Umhverfismat er unnið samhliða endurskoðun aðalskipulags og nýtist því sem innlegg í aðalskipulagsgerð og stuðlar að upplýstri og gagnsærri ákvarðanatöku. „*Umhverfismatinu er ætlað að auka gæði skipulagsáætlana og tryggja að umhverfisáhrif séu metin við gerð aðalskipulagsins í því skyni að draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum af framfylgd áætlunarinnar*“¹.

Umhverfisskýrsla fyrir endurskoðun aðalskipulags Garðabæjar er unnin í samræmi við skipulags- og matslýsingu sem samþykkt var í bæjastjórn Garðabæjar þann 4. desember 2014.

---

¹ Leiðbeiningar Skipulagsstofnunar

2 TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

Við vinnslu umhverfismatsins var tekið mið af eftirfarandi áætlunum og/eða stefnum og alþjóðasamningum.

Tafla 1. Yfirlit yfir alþjóðasamninga og stefnum og áætlanir ríkisins og sveitarfélaga.

Stefna/áætlun	Áherslur	Samræmi eða ósamræmi við stefnu sveitarfélagsins
Ríkisstig		
Landsskipulags- stefna Íslands 2015-2026	<p>Sjálfbært skipulag þéttbýlis: Skipulag byggðar stuðli að sjálfbærri þróun þéttbýlisstaða með þéttri, samfelldri byggð, endurskipulagningu vannýtttra svæða og eflingu nærsamfélags. Uppbygging íbúðar- og atvinnuhúsnæðis verði í samræmi við þarfir samfélagsins á hverjum tíma og til framtíðar.</p> <p>Gæði hins byggða umhverfis: Skipulag byggðar og bæjahönnun stuðli að gæðum í hinu byggða umhverfi og að yfirbragð og mælikvarði nýrrar byggðar falli að bæjarmynd viðkomandi staðar og sögulegri byggð. Jafnframt verði stuðlað að heilnæmu umhverfi sem veiti góð skilyrði til búsetu og möguleika til fjölbreyttrar útiveru.</p> <p>Sjálfbærar samgöngur: Skipulag byggðar og landnotkunar feli í sér samþætta stefnu um byggð og samgöngur með áherslu á greiðar, öruggar og vistvænar samgöngur og fjölbreytta ferðamáta.</p> <p>Náttúruvá og loftslagsbreytingar: Við skipulag byggðar verði tekið tillit til náttúruvár og loftslagsbreytinga.</p>	<p>Stefnan styður við landsskipulagsstefnu m.a. með áformum um þéttingu miðsvæðis og að bjóða þar upp á fjölbreyttar stærði íbúða.</p> <p>Stefnan leggur til lágreista byggð sem er í samræmi við þegar byggð svæði í sveitarfélaginu. Stefnan leggur mikið upp úr góðum göngutengingum við útivistarsvæði s.s. Vífilsstaðavatn, uppland Garðabæjar og ströndina.</p> <p>Í stefnunni er lögð áhersla á góðar tengingar fyrir alla ferðamáta og hefur sérstaklega verið lögð áhersla á góðar tengingar fyrir hjólandi um sveitarfélagið og til nærliggjandi sveitarfélaga. Borgarlínan er sett inn á aðaluppdrátt til að ítreka mikilvægi þess að framkvæmd við hönnun hennar fari af stað á skipulagstímabilinu.</p> <p>Við gerð stefnunnar hefur verið tekið mið af flóðahættu á Álftanesi og hefur byggðapróun þar verið hugsuð með slíkt sem einn af meginforsendum fyrir afmörkun byggðafleka.</p>
Samgönguáætlun 2011-2022	<p>Helstu stefnumið Samgönguáætlunar eru greiðar, hagkvæmar, öruggar, umhverfislega sjálfbærar samgöngur og jákvæð byggðapróun. Í samgönguáætlun er lögð áhersla á eflingu almenningsgangna og tengingu með stígum fyrir gangandi og hjólandi vegfarendur. Gert er ráð fyrir</p>	<p>Stefnan í aðalskipulagi sveitarfélagsins er í samræmi við samgönguáætlun sem lögð var fyrir Alþingi og gildir til ársins 2022.</p>

	framkvæmdum við Arnarnesveg og Álftanesveg í samgönguáætlun.	
Náttúruverndaráætlun 2004-2008 Náttúruverndaráætlun 2009-2013	Í náttúruverndaráætlun skulu vera sem gleggstar upplýsingar um náttúruminjar, þ.e. náttúruverndarsvæði og lífverur, búsvæði þeirra, vistgerðir og vistkerfi, sem ástæða þykir til að friðlýsa. Skal í áætluninni lýst sérkennum minjanna og þýðingu þeirra í náttúru landsins. Áætlunin skal m.a. taka til helstu tegunda vistgerða og vistkerfa hér á landi, svo og jarðmyndana.	Stefnan í aðalskipulaginu er í samræmi við náttúruverndaráætlun. Innan Garðabæjar eru svæði á náttúruverndaráætlun: Fuglasvæði (Akrar – Löngufjöru – Skerjafjörður). Skerjafjörður hefur verið friðlýstur (maí 2009)
Velferð til framtíðar	Velferð til framtíðar er stefnumótun Íslands um sjálfbæra þróun. Stefnumótunin var endurskoðuð 2010 og fjallar um heilbrigt og öruggt umhverfi, náttúruvernd, sjálfbæra nýtingu auðlinda og hnattræn viðfangsefni. Taka ber mið af stefnunni við gerð skipulagsins og umhverfismat þess eftir því sem við á.	Stefnan í aðalskipulaginu er í samræmi við áherslur settar fram í Velferð til framtíðar.
Náttúruminjasrá 7.útgáfa	Ráðherra gefur út náttúruminjasrá á fimm ára fresti skv. lögum nr. 60/2013 Náttúruminjasrá er listi yfir öll friðlýst svæði á Íslandi og mörg önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst. Náttúruminjasrá er skipt í þrjá hluta: A hluta – Friðlýst svæði B hluta – Framkvæmdaáætlun um friðlýsingar og friðun C hluta – Aðrar mikilvægar náttúruminjar	Stefnan í aðalskipulaginu er í samræmi við náttúruminjasrá Svæði innan Garðabæjar sem skráð eru á náttúruminjasrá eru: <ul style="list-style-type: none"> • Friðlönd: Gálgahraun, Kasthúsatjörn og aðliggjandi fjara, Vífilsstaðavatn og næsta nágrenni. • Náttúruvættir: Búrfell, Búrfellsgjá og eystri hluta Selgjár • Fólkvangar: Bláfjöll, Garðahraun, Vífilsstaðahraun og Maríuhellar, Hlíð, Kasthúsatjörn og aðliggjandi fjara, Reykjanesfólkvangur • Búsvæði: Skerjafjörður
Aðgerðaráætlun í loftlagsmálum	Aðgerðaáætlun íslenskra stjórnvalda í loftslagsmálum er hugsuð sem tæki sem stjórnvöld geta notað til að draga úr nettólosun gróðurhúsalofttegunda (GHL) á Íslandi í því skyni að standa við stefnu stjórnvalda og skuldbindingar í loftslagsmálum.	Stefnan í aðalskipulaginu styður við aðgerðaáætlun stjórnvalda í loftslagsmálum m.a. með því að stuðla að góðum innviðum fyrir virkan ferðamáta innan sveitarfélagsins og með tengingum við nærliggjandi sveitarfélög.
Stefnumörkun Íslands um líffræðilegan fjölbreytileika	Meginmarkmið er að vernda og styrkja íslenskt lífríki og tryggja sjálfbæra nýtingu þess.	Stefnan í aðalskipulaginu er í samræmi við stefnumörkunina m.a. eru áform um endurheimt votlendis við Kasthúsatjörn einnig snýr verndun Urriðakotsvatns að verndun lífríkis þess og vatnasviðs þess.

Kerfisáætlun Landsnets 2014-2023	Landsneti ber samkvæmt raforkulögum nr. 65/2003 að byggja flutningskerfið upp á hagkvæman hátt að teknu tilliti til öryggis, skilvirkni, áreiðanleika afhendingar og gæða raforku. Þá hefur fyrirtækið eitt heimild til að reisa ný orkuflutningsmannvirki.	Stefnan í aðalskipulaginu er í samræmi við Kerfisáætlun.
Alþjóðasamþykkt um fuglavernd	Allir villtir fuglar skulu verndaðir. Stjórnvöld mega veita undanþágu frá þessari almennu reglu í þágu vísinda og menntunar, og hvað varðar vargfugla.	Mikið landsvæði er friðað í Garðabæ og eru fleiri friðlýsingar í undirbúningi m.a. til að vernda búsvæði fugla. Mikið fuglalíf er á Álftanesi og er stefna Garðabæjar um verndun fugla í samræmi við alþjóðasamþykkt um fuglavernd.
Ramsarsamningurinn um votlendi	Að stuðla að verndun og skynsamlegri nýtingu votlendissvæða í heiminum, sérstaklega sem lífsvæði fyrir votlendisfugla.	Stefnan í aðalskipulaginu samræmist verndun og skynsamlegri nýtingu votlendissvæða. Innan Garðabæjar eru votlendissvæði friðlýst og horft til þess að friðlýsa fleiri svæði. Skipulagsáætlanir hafa verið unnar sérstaklega með verndun og skynsamlega nýtingu votlendissvæða í huga t.a.m. deiliskipulag fyrir Urriðaholt.
Sveitarfélagsstig		
Svæðisskipulag Höfuðborgarsvæðisins Höfuðborgarsvæðið 2040	<p>Höfuðborgarsvæðið er eitt búsetusvæði, einn atvinnu- og húsnæðismarkaður með sameiginleg grunnkerfi, útivistarsvæði, auðlindir og náttúru. Helstu leiðarljós í svæðisskipulagi Höfuðborgarsvæðisins 2015-2040 eru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hagkvæmur vöxtur höfuðborgarsvæðisins • Skilvirkar samgöngur og nútímalegt samgöngukerfi • Aukin alþjóðleg samkeppnishæfni • Heilnæmt umhverfi • Gott nærumhverfi • Árangursríkt samstarf um þróun höfuðborgarsvæðisins 	<p>Stefnan tekur tillit til vaxtamarka svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins og forgangsraðar uppbygginu svæða til að tryggja að svæði verði fullbyggð áður en næsta svæði/hverfi verður byggt upp.</p> <p>Samgöngur eru metnar skilvirkar innan sveitarfélagsins bæði fyrir bíla, gangandi og hjólandi umferð. Sérstaklega er lögð áhersla á að borgarlínan fari í framkvæmd á skipulagstímabilinu. Breytingar eru gerðar á skilgreiningu Ofanbyggðarvegarins frá gildandi aðalskipulagi og svæðisskipulagi. Í svæðisskipulagi korti nr. 4, bls 49 segir: „<i>Til stofnvega flokkast einnig eftirtaldir vegir sem eru í aðalskipulagsáætlunum sveitarfélaga: Sundabraut og Ofanbyggðarvegur sem meginstofnvegir ....</i>“. Í endurskoðuninni er gert ráð fyrir að vegurinn verði stofnbraut sem fari í göng um Setbergsholt frá Hafnarfirði og tengist mislægum gatnamótum við Reykjanesbrautina. Því er um breytingu legu vegarins að ræða. Svæðisskipulagsnefnd skal meta hvort hún telji nauðsynlegt að breyta svæðisskipulagi skv. töflu 3 í kafla 4 í greinargerð svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins.</p> <p>Stefnan leggur áherslu á gott aðgengi að grænum svæðum fyrir alla íbúa og hefur Garðabær friðlýst mikið af svæðum til að tryggja verndun þeirra bæði vegna náttúru, dýralífs en ekki síður svo íbúar geti notið þeirra núna og til framtíðar.</p>
Aðalskipulagsáætlanir aðliggjandi	Stefna sveitarfélags um landnotkun.	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við aðliggjandi aðalskipulagsáætlanir.

sveitarfélaga		
Samþykkt nr. 636/1997 um verndarsvæði vatnsbóla innan lögsagnarumdæma Mosfellsbæjar, Reykjavíkurborgar, Seltjarnarnesbæjar, Kópavogsbæjar, Garðabæjar og Hafnarfjarðar-kaupstaðar	Markmið samþykktarinnar er að tryggja verndun grunnvatns vatnsverndarsvæða höfuðborgarsvæðisins þannig að gæði neysluvatns á vatnstökustað uppfylli ávallt kröfur sem gerðar eru í gildandi löggjöf.	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við samþykktina.
Stefnur og áætlanir Garðabæjar og Álftanes		
Staðardagskrá 21 í Garðabæ	Staðardagskrá 21 fyrir Garðabæ er ætlað að vera forskrift að sjálfbærri þróun sveitarfélagsins, sem mótuð er í samvinnu við íbúa þess. Verkefnið er í höndum umhverfisnefndar Garðabæjar. Í Staðardagskrá 21 er sett fram leiðarljós og almenn markmið auk sértækra markmiða um eftirtalda þætti: Mannlíf, atvinnustarfsemi í Garðabæ, umhverfisfræðslu, umhverfisbókhalð og opinber innkaup, fráveitu, úrgang, röskun og mengunarhættu í umhverfi, neysluvatn, skipulagsmál og samgöngur, hávaða og loftmengun, orkunotkun, meindýr, útivist, náttúruvernd og menningarminjar.	Stefna í aðalskipulagi Garðabæjar er í samræmi við leiðarljós og markmið sett fram í Staðardagskrá 21 Garðabæjar.
Staðardagskrá 21 fyrir Álftanes	Í staðardagskrá Álftness er leiðarljósið að Álftanes sé fallett og náttúrulegt sveitarfélag og í skipulagi samgangna sé sjálfbærni höfð að leiðarljósi. Meginmarkmiðin eru að hugmyndafræði sjálfbærrar þróunar verði höfð til hliðsjónar við skipulagsvinnu innan sveitarfélagsins. Einnig að við frekari þróun byggðar verði þess gætt, að allir íbúar búi við góð umhverfisskilyrði hvað varðar hávaða, loftgæði, leiksvæði barna, aðkomu að útivistarsvæðum eða öðru því er flokka má undir lífsgæði. Leitað verði leiða til	Stefna í aðalskipulagi Garðabæjar er í samræmi við leiðarljós og markmið sett fram í Staðardagskrá 21 Álftanes.

	orkusparnaðar eða notkunar sjálfbærrar orku við samgöngur í sveitarfélaginu.	
Umhverfisstefna Garðabæjar	Í umhverfisstefnu Garðabæjar eru bæði sett almenn markmið og sértæk um eftirtalda þætti: Umhverfisfræðslu, landrymi og landnýtingu, samgöngur, útivist, vatnsvernd, mengun, meðferð úrgangs og verndun lífríkis, náttúru- og söguminja.	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við Umhverfisstefnu Garðabæjar. Áhersla er áfram á umhverfis- og náttúruvernd, fyrirhugað er að halda áfram að friðlýsa svæði í samstarfi við Umhverfisstofnun. Skipulag byggðar er lítið breytt frá fyrra skipulagi og eru öll byggð svæði í góðri tengingu við útivistarsvæði. Áfram er áhersla á að bæta skilyrði fyrir gangandi og hjólandi fólks. Unnið er markvisst með að leggja göngu- og hjólréiðastíga og tengja við nágrennasveitarfélög.
Umhverfisstefna Álftanes	Í umhverfisstefnu Álftanes er stefnt að því að Álftanes sé í fararbroddi meðal sveitarfélaga í umhverfisstarfi og að sveitarfélagið sé vistvænt þar sem náttúruvernd og heilnæm samskipti manns og náttúru verði í fyrirrúmi.	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við Umhverfisstefnu Álftanes. Samhljómur er á milli umhverfisstefnu Garðabæjar og Álftanes þar sem að sjálfbærni og gott samspil manns og náttúru er lykilatriði.
Lýðræðisstefna Garðabæjar	Í lýðræðisstefnu eru sett fram markmið um þjónustu, þekkingu og almenna þátttöku í stefnumótun og ákvarðanatöku um málefni bæjarfélagsins. Gerð, kynning, umfjöllun og samþykkt aðalskipulags verður samkvæmt ákvæðum skipulagslaga, sem falla vel að lýðræðisstefnu bæjarins. Garðabær er nútímalegt sveitarfélag þar sem áhersla er lögð á framúrskarandi þjónustu og ánægju íbúa. Lýðræði og virkt samráð er einn af hornsteinum stjórnkerfisins í Garðabæ. Bæjarstjórn og stjórnendur Garðabæjar líta svo á að í álit íbúa á málefnum sveitarfélagsins búi verðmæti sem mikilvægt sé að virkja. Íbúar Garðabæjar eiga að hafa greiðan aðgang að þátttöku í ákvarðanatöku og stefnumótun í því skyni að auka gæði þjónustunnar og efla lífsgæði og samheldni í sveitarfélaginu.	Aðalskipulags og umhverfismatsferlið er gagnsætt ferli þar sem íbúum er boðið að taka þátt í stefnumótuninni og er unnið skv. lögum og reglugerðum líkt og kemur fram í lýðræðisstefnu Garðabæjar.
Fjölskyldustefna Garðabæjar	Leiðarljós fjölskyldustefnu Garðabæjar: Garðabær leggur áherslu á að styðja og styrkja fjölskyldur í Garðabæ með því að búa þeim góð skilyrði og um leið	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við fjölskyldustefnu Garðabæjar og Álftaness m.a. að Garðabær verði í fremstu röð um verndun umhverfis og náttúru þannig að hann sé eftirsóttur til búsetu sem vistvænn bær með

	að skapa einstaklingum bestu möguleg skilyrði svo þeir geti vaxið, þroskast og notið hæfileika sinna, sjálfum sér og öðrum til góðs og samfélaginu til framfara.	aðlaðandi umhverfi.
Fjölskyldustefna Álftanes	Fjölskyldustefna Álftaness fjallar um fjölskyldu- og félagsmál, íþrótt- og tómstundamál, skipulag, umhverfi og útivist og starfsfólk og stjórnsýslu.	
Stefna í íþrótt- og tómstundamálum í Garðabæ	Stefnu í íþrótt- og tómstundamálum er ætlað að treysta grunninn og móta framtíðarsýn í íþrótt- og tómstundamálum í Garðabæ. Í kjölfar stefnunnar verður unnið að aðgerðaráætlun um framkvæmd hennar.	Stefna aðalskipulagsins tekur frá landsvæði fyrir íþróttir til að tryggja að vegalengdir séu ákjósanlegar úr öllum hverfum Garðabæjar.

3 AÐFERÐAFRÆÐI UMHVERFISMATS

Aðalskipulag Garðabæjar er unnið af teymi ráðgjafa frá EFLU verkfræðistofu, Teiknistofu arkitekta og Landmótun og er umhverfismatið leitt af EFLU verkfræðistofu.

Stuðst er við leiðbeiningar Skipulagsstofnunar, annars vegar um umhverfismat áætlana og hins vegar um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa ásamt leiðbeiningum um gerð umhverfisskýrslu². Umhverfismatið byggir á fyrirliggjandi upplýsingum um grunnástand umhverfis í Garðabæ.

Umhverfismatinu er fyrst og fremst ætlað að:

- Nýtast við ákvarðanatöku í skipulagsvinnunni.
- Upplýsa um möguleg umhverfisáhrif aðalskipulagsins.
- Aðstoða við val á milli skipulagskosta með samanburði á umhverfisáhrifum þeirra
- Undirbyggja og rökstyðja ákvarðanatöku í skipulagsgerðinni.

3.1 Ferli matsvinnu

Á fyrstu stigum verkefnisins, við gerð skipulags- og matslýsingar hófst vinnan við umhverfismatið. Vinnsla umhverfismatsins og sjálf skipulagsvinnan voru samofin frá fyrstu skrefum. Með því móti nýtist umhverfismatið best til að aðstoða við upplýsta ákvarðanatöku þar sem tekið er tillit til umhverfissjónarmiða og stuðlað að óskertum eða bættum umhverfisgæðum íbúa Garðabæjar.

Endurskoðun aðalskipulags Garðabæjar fól í sér samanburð á valkostum um stefnu fyrir byggð og byggðamynstur, íþróttasvæði, samgöngur og veitur og voru áhrif þeirra á umhverfið metin. Valkostir voru skoðaðir jafnóðum og ákvarðanir teknar jafnt og þétt í ferlinu. Með þessu nýttist umhverfismatið sem innlegg í mótun að tillögu að aðalskipulagi Garðabæjar. Í ferlinu hefur tillaga að aðalskipulagi tekið breytingum, bæði eftir ábendingar frá íbúum og hagsmunaaðilum og vegna þeirra umhverfissjónarmiða sem fram hafa komið í umhverfismatinu.

Á lokastigi umhverfismatsins var metið hvaða möguleg áhrif gætu orðið af tilteknum framkvæmdum sem gert er ráð fyrir á skipulagstímabilinu og eru háðar lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. eru það framkvæmdir eins og efnislosun á Smalaholti, Ofanbyggðavegur um Setbergsholt, stækkun og tilfærsla golfvalla, fluglest og borgarlínan, sjá nánar í kafla 5.4.

3.2 Valkostir og vinsun kosta

Umhverfismatið hófst strax við upphaf vinnunnar. Höfundar umhverfisskýrslu sátu alla vinnufundi með skipulagsnefnd og þar með var hægt að nýta tæki umhverfismats frá fyrstu stigum við áætlanagerðina.

Valkostir og valkostagreining er stór hluti af umhverfismati áætlana. Áhersla á kosti og kostagreiningu hefur þann ávinning að ferlið við ákvarðanatöku verður gagnsærra og matsvinnan undirbyggir upplýstar ákvarðanir um stefnumótun með umhverfismál í fyrirrúmi.

Eftir samþykkt skipulags- og matslýsingar var hafist handa við að stilla upp valkostum. Valkostum var stillt upp fyrir byggð og byggðapróun, samgöngur og íþróttasvæði. Fjölmargir

---

² Skipulagsstofnun – leiðbeiningar

kostir voru settir upp í upphafi en þeim fækkaði jafnt og þétt í gegnum vinnu skipulagsnefndar og skipulagsráðgjafa. Ekki eru kynntir allir kostir í þessari umhverfisskýrslu heldur þeir sem eftir stóðu að lokinni vinsun á kostum.

3.3 Hvaða þættir stefnunnar eru taldir hafa áhrif og á hvaða umhverfisþætti?

Við mat á umhverfisáhrifum aðalskipulags Garðabæjar eru öll almenn stefnumið aðalskipulagsins metin auk valkosta við útfærslur ákveðinna þátta. Þeir þættir sem öðrum fremur eru taldir geta valdið áhrifum á umhverfið eru byggð og byggðamynstur, samgöngur, opin svæði og veitur.

Helstu þættir sem horft er til varðandi byggð eru möguleg áhrif á byggðapróun í Garðabæ út frá stærð og staðsetningu byggðar m.t.t. útmarka hennar við uppland bæjarins og tengsla við önnur svæði og samgöngu- og þjónustukerfi. Möguleg áhrif byggðamynsturs m.t.t. lögunar og yfirbragðs byggðar, þéttleika, blöndunar og öðru fyrirkomulagi. Byggð getur haft áhrif á samfélag, náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, vatn, sjó og strandlínu, landslag og ásýnd, náttúruvá og öryggismál.

Möguleg áhrif samgangna eru vegna skipulags umferðarkerfa, bæði núverandi og nýrra, og áhersla í samgöngumálum. Samgöngur geta haft áhrif á samfélag, náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, vatn, sjó og strandlínu, landslag og ásýnd, hljóðvist, loftgæði, náttúruvá, öryggismál og veðurfar (losun gróðurhúsalofttegunda).

Innan Garðabæjar eru þrjú golfvelli og íþróttasvæði sem falla undir landnotkunina opin svæði, útivist og íþróttir. Fyrirhugaðar eru framkvæmdir á þessum svæðum á skipulagstímabilinu. Möguleg áhrif af stefnumótun um opin svæði eru á samfélag, náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, vatn, sjó og strandlínu og landslag og ásýnd.

Fyrirkomulag stofnæða, dælustöðva og útrása í fráveitukerfi sveitarfélagsins getur haft áhrif á samfélag, náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, vatn, sjó og strandlínu. Ekki er nein stefnubreyting hvað veitur varðar og því ekki fjallað frekar um þær.

Tafla 2. Yfirlit yfir þá umhverfisþætti sem taldir eru geta haft umhverfisáhrif.

Áhrifaþættir	Helstu þættir sem horft er til eru:	Er talið geta haft áhrif á eftirfarandi umhverfisþætti:
Byggð	Möguleg áhrif byggðapróunar í Garðabæ, s.s. stærð og staðsetning byggðar með tilliti til útmarka hennar við uppland bæjarins og tengsla við önnur svæði, samgöngu- og þjónustukerfi. Möguleg áhrif byggðamynsturs m.t.t. lögunar og yfirbragðs byggðar, þéttleika, blöndunar og öðru fyrirkomulagi.	<ul style="list-style-type: none"> • Samfélag • Náttúrufar og dýralíf • Náttúru- og menningarminjar • Vatn, sjó og strandlínu • Landslag og ásýnd, • Náttúruvá og öryggismál
Samgöngur	Möguleg áhrif samgangna eru	<ul style="list-style-type: none"> • Samfélag

	vegna skipulags umferðarkerfa, bæði núverandi og nýrra, og áherslna í samgöngumálum.	<ul style="list-style-type: none"> • Náttúrufar og dýralíf • Náttúru- og menningarminjar • Vatn, sjó og strandlínu • Landslag og ásýnd • Hljóðvist • Loftgæði • Náttúruvá, öryggismál og veðurfar (losun gróðurhúsalofttegunda)
Veitur	Fyrirkomulag stofnæða, dælustöðva og útrása í fráveitukerfi sveitarfélagsins	<ul style="list-style-type: none"> • Samfélag • Náttúrufar og dýralíf • Náttúru- og menningarminjar • Vatn, sjó og strandlínu

Tafla 3. Yfirlit yfir umhverfisþætti og þau meginatriði sem matið byggir á.

Umhverfisþættir	
Samfélag	Landslag/ásýnd
<ul style="list-style-type: none"> • Þjónusta við íbúa 	<ul style="list-style-type: none"> • Byggðamynstur
<ul style="list-style-type: none"> • Atvinnutækifæri innan sveitarfélagsins 	<ul style="list-style-type: none"> • Yfirbragð opinna svæða
<ul style="list-style-type: none"> • Fjölbreytt íbúasamsetning 	<ul style="list-style-type: none"> • Náttúrulegt landslag
<ul style="list-style-type: none"> • Aðgengi að útivistarsvæðum og náttúru 	Hljóðvist
<ul style="list-style-type: none"> • Hagræn áhrif 	<ul style="list-style-type: none"> • Hljóðvist í íbúðarhverfum
Náttúrufar og dýralíf	<ul style="list-style-type: none"> • Hljóðvist á atvinnusvæðum
<ul style="list-style-type: none"> • Líffræðilegur fjölbreytileiki 	<ul style="list-style-type: none"> • Hljóðvist innan útivistarsvæða og kyrrlátra svæða
<ul style="list-style-type: none"> • Vistsvæði fugla 	Loftgæði
<ul style="list-style-type: none"> • Búsvæði dýra/gróðurs 	<ul style="list-style-type: none"> • Svífrík
<ul style="list-style-type: none"> • Viðkvæm náttúra 	<ul style="list-style-type: none"> • Losun gróðurhúsalofttegunda
Náttúru og menningarminjar	Náttúruvá/öryggismál
<ul style="list-style-type: none"> • Friðlýst svæði 	<ul style="list-style-type: none"> • Flóðahætta
<ul style="list-style-type: none"> • Svæði á náttúruminjasrá eða náttúruverndaráætlun 	<ul style="list-style-type: none"> • Umferðaröryggi
<ul style="list-style-type: none"> • Hverfisvernduð svæði 	
<ul style="list-style-type: none"> • Fornminjar 	
<ul style="list-style-type: none"> • Búsetu- eða menningarlandslag 	
Vatn, sjór og strandlína	
<ul style="list-style-type: none"> • Vatnsverndarsvæði 	
<ul style="list-style-type: none"> • Vötn, ár og lækir 	
<ul style="list-style-type: none"> • Votlendissvæði, strandsvæði eða grunnsævi 	

3.4 Viðmið við mat á áhrifum stefnunnar

Skilgreining á vægi umhverfisáhrifa eru sett fram til að hægt sé að leggja mat á umhverfisáhrif áætlunarinnar. Í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar um umhverfismat áætlana segir; „Vægi umhverfisáhrifa fer almennt eftir eðli, gerð, umfangi, tíðni og tímalengd breytinganna sem eru fyrirséðá á umhverfinu.“ Við mat á vægi áhrifa er litið til þess hvort áhrifin séu marktæk á svæðis-, lands-, eða heimsvísu og nái til fjölda fólks og þess hvort áhrifin séu óafturkræf og til langs tíma. Í töflu nr. 3 má sjá skýringar á vægiseinkunn í þessu umhverfismati.

Tafla 4. Skilgreining á vægi umhverfisáhrifa.

Vægi áhrifa	Skýring
Verulega jákvæð áhrif	<ul style="list-style-type: none"> Áhrifin bæta hag mikils fjölda fólks og/eða hafa jákvæð áhrif á umfangsmikið svæði. Sú breyting eða ávinningur sem hlýst af stefnunni er oftast varanleg. Áhrifin eru oftast á svæðis-, lands- og/eða heimsvísu en geta einnig verið staðbundin. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennri stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Talsvert jákvæð áhrif	<ul style="list-style-type: none"> Áhrifin taka ekki til umfangsmikils svæðis, en svæðið kann að vera viðkvæmt fyrir breytingum, m.a. vegna náttúrufars og fornminja. Áhrifin geta verið jákvæð fyrir svæðið og/eða geta verið jákvæð fyrir fjölda fólks. Áhrifin geta verið varanleg og í sumum tilfellum afturkræf. Áhrif geta verið stað-, svæðisbundin og/eða á landsvísu. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennri stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Óverulega jákvæð áhrif	<ul style="list-style-type: none"> Áhrifin eru minniháttar jákvæð, með tilliti til umfangs svæðis og viðkvæmni þess fyrir breytingum, ásamt fjölda fólks sem verður fyrir áhrifum. Áhrifin eru í mörgum tilfellum tímabundin og að mestu afturkræf. Áhrif eru oftast stað-, eða svæðisbundin. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennri stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Engin og/eða lítil	<ul style="list-style-type: none"> Engin eða lítil áhrif verða á tiltekinn umhverfisþátt.
Óverulega neikvæð áhrif	<ul style="list-style-type: none"> Áhrifin eru minniháttar neikvæð, með tilliti til umfangs svæðis og viðkvæmni þess fyrir breytingum, ásamt fjölda fólks sem verður fyrir áhrifum. Áhrifin eru í mörgum tilfellum tímabundin og að mestu afturkræf. Áhrif eru oftast stað-, eða svæðisbundin. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennri stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Talsvert neikvæð áhrif	<ul style="list-style-type: none"> Áhrifin taka ekki til umfangsmikils svæðis, en svæðið kann að vera viðkvæmt fyrir breytingum, m.a. vegna náttúrufars og fornminja. Áhrifin geta verið neikvæð fyrir svæðið og/eða geta valdið fjölda fólks ónæði eða óþægindum. Áhrifin geta verið varanleg og í sumum tilfellum óafturkræf. Áhrif geta verið stað-, svæðisbundin og/eða á landsvísu. Áhrifin geta að einhverju leyti verið í ósamræmi við ákvæði laga og reglugerða, almenna stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamninga sem Ísland er aðili að.
Verulega neikvæð	<ul style="list-style-type: none"> Áhrifin skerða umfangsmikið svæði og/eða svæði sem er viðkvæmt fyrir breytingum, m.a. vegna náttúrufars og fornminja, og/eða rýra hag mikils fjölda fólks Sú breyting eða tjón sem hlýst af framkvæmdinni er oftast varanleg og yfirleitt óafturkræft.

	<ul style="list-style-type: none"> • Áhrif eru oftast á svæðis-, lands- og/eða heimsvísu en geta einnig verið staðbundin. • Áhrifin eru í ósamræmi við ákvæði laga og reglugerða, almenna stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Óvissa	<ul style="list-style-type: none"> • Ekki er vitað um eðli eða umfang áhrifa á umhverfisþáttinn • Skortur er á upplýsingum, tæknilegir annmarkar og/eða skortur á þekkingu.
Háð útfærslu	<ul style="list-style-type: none"> • Áhrif eru háð útfærslu á ramma- eða deiliskipulagsstig og jafnvel framkvæmdastigi.

4 Umhverfismat

Í þessum kafla er gerð grein fyrir þeim lykilþáttum sem eru til athugunar í þessari mats- og skipulagsvinnu. Gerð er grein fyrir helstu forsendum matsvinnunnar. Greint er frá helstu áhrifum og mögulegum mótvægisaðgerðum fyrir hvern málaflokk fyrir sig og/eða leiðum til að vakta áhrif eða fylgja niðurstöðum matsvinnu eftir við framkvæmd aðalskipulags. Áhrifa þættir eru:

- Byggð og byggðamynstur
- Samgöngu- og þjónustkerfi
- Opin svæði, útivist og íþróttir
-

4.1 Byggð

4.1.1 Íbúðabyggð

Stefna Garðabæjar fyrir byggð er sett fram í kafla 3 í greinargerð aðalskipulagsins. Endurskoðun aðalskipulagsins setur ekki fram miklar né stórvægilegar stefnubreytingar frá gildandi aðalskipulagi Garðabæjar og Álftaness varðandi byggð á þegar byggðum svæðum. Stefnbreytingar eru varðandi þéttleika óbyggðra svæða. Í þessu mati var lögð áhersla á samanburð mismunandi landnýtingar og þéttleika á óbyggðum svæðum og þeim svæðum sem hafin er bygging á. Var það gert með meginmarkmið Garðabæjar að leiðarljósi fyrir byggð sem eru eftirfarandi:

„Byggð verði blönduð, í hóflegri hæð þar sem lágrest byggð er einkennandi og að þéttleiki byggðar taki mið af aðstæðum og þörfum á hverjum stað.“

Í þessu mati er hvað mest horft til áhrifa af mismunandi þéttleika svæða á umhverfisþættina samfélag, náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, vatn, sjór og strandlína, landslag og ásýnd, hljóðvist, loftgæði/loftslag, náttúruvá og öryggi.

Skoðaðir voru valkostir fyrir eftirfarandi svæði sem skilgreind eru í gildandi aðalskipulagi sem svæði undir íbúðabyggð og blandaða byggð:

- Garðaholt
- Álftanes
- Hnoðraholt, Vetrarmýri og Vífilsstaðir
- Miðbær, Lyngás
- Setbergsholt, Svínholt

Stefna aðalskipulags varðandi svæði fyrir landbúnað, iðnaðarsvæði, atvinnusvæði og samfélagsþjónustu er talin hafa óveruleg eða engin áhrif á alla umhverfisþætti og því ekki fjallað sérstaklega um þau frekar í þessu mati.

4.1.1.1 Vestursvæði

Garðaholt

Garðaholt er óbyggt svæði norðan við Garðaveg. Sunnan vegarins er eldri byggð sem er verðmæt vegna menningarminja. Á eldra svæðinu er gildandi deiliskipulag og voru því kostir fyrir Garðaholt einungis settir upp fyrir norðurhluta svæðisins.

Endurskoðaður var þéttleiki byggðar og afmörkun byggðafleka og voru þrír kostir metnir:

- Eitt skólahverfi 12 íb/ha og hraunin undanskilin.
- Tvö skólahverfi 22 íb/ha og hraunin undanskilin.
- Núllkostur skv. gildandi aðalskipulagi u.þ.b. 18 íb/ha.

Í stefnun kemur fram að ætlunin sé að byggja eitt skólahverfi á Garðaholti með meðalþéttleika um 12 íbúðir/ha og blandaðri byggð en að frekari stefnumótun um svæðið verði ákveðin með rammaskipulagi fyrir svæðið.

Umhverfisáhrif stefnunnar: Stefna aðalskipulagsins um byggð á Garðaholti er talin hafa áhrif á umhverfisþættina samfélag, náttúrufar- og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, landslag og ásýnd og hljóðvist. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru talin vera **engin eða lítil eða háð útfærslu** á rammaskipulagsstigi og því ekki fjallað sérstaklega um þau frekar.

Stefna aðalskipulags um 12 íb/ha er talin hafa **óveruleg neikvæð** áhrif á samfélag þar sem lítil þéttleiki er áformaður og hefur það óhjákvæmilega áhrif á hagkvæmni reksturs samfélagsþjónustu og möguleika fyrir hátt þjónustustig almenningsgangna. Núverandi byggð í Garðabæ fer niður í allt að 10 íb/ha og hefur sveitarfélagið byggt og rekið skóla og leikskóla út frá þeim þéttleika og gengið vel að halda uppi nemendafjölda þrátt fyrir einsleita byggð sem almennt væri metin talsvert neikvæð félagslega og rekstrarlega. Garðabær hefur sérstöðu miðað við önnur sveitarfélög þegar horft er til íbúasamsetningar sem taka þarf mið af við matið. Stefna aðalskipulags Garðabæjar er að tekið sé tillit til þess byggðamynsturs sem þegar einkennir sveitarfélagið og byggð verði lágrest. Garðaholt liggur nærri Álftanesi og er lögð áhersla á að ásýnd og þéttleiki þessara svæði verði álíka. Stefna aðalskipulagsins að falla frá að byggja í hrauninu mun hafa jákvæð áhrif í för með sér jafnvel talsvert jákvæð áhrif á Balatjörn sem er hverfisvernduð í gildandi aðalskipulagi og gróðurþekju hraunsins, mosa og lynggróður. Áhrifin eru því **talsvert jákvæð** á náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar.

Umhverfisáhrif annarra valkosta: Núllkostur er talinn hafa óveruleg jákvæð áhrif á samfélag þar sem þéttleiki er um 18 íb/ha sem er ívið meira en lagt er til í stefnunni. Áhrif á landslag og ásýnd, hljóðvist og loftgæði er háð útfærslu byggðar og gatnakerfis. Áhrif á náttúrufar og dýralíf og náttúruminjar- og menningarminjar eru talin óveruleg neikvæð þar sem skipulögð er byggð í hrauninu sem er hverfisverndað í gildandi aðalskipulagi. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru lítil eða engin.

Valkostur um tvö skólahverfi er talinn hafa talsvert jákvæð áhrif á samfélag þar sem þéttleikinn er meiri og rekstur innviða því hagkvæmari og möguleikar á hærra þjónustustigi, til að mynda fyrir almenningsgöngur. Áhrif á náttúru og dýralíf og náttúru- og menningarminjar er metin talsvert jákvæð þar sem fallið er frá þeim áformum að byggja í hrauninu. Áhrif á landslag og ásýnd, hljóðvist og loftgæði er háð útfærslu byggðar og gatnakerfis.

Álftanes

Við vinnslu aðalskipulags var skoðað hvort þetta ætti íbúðabyggð á miðsvæði Álftaness stækka byggðafleka á svæðum sem byrjað er að byggja á sem og innan óbyggðra svæða og hvort bæta ætti við nýjum íbúðasvæðum við Haukshús og Þórukot. Eftir umræður og vinsun kosta voru tveir kostir metnir:

1. Bætt við byggðaflekum við Haukshús og Þórukot.
2. Núllkostur sem byggist á uppbyggingu skv. gildandi aðalskipulagi.

Í stefnunni er lagt til að bætt verði við íbúðarsvæðum við Haukshús og Þórukot. Miðað er við að halda opnum sjónlínunum til sjávar frá þeirri byggð sem þegar hefur verið skipulögð og að hluta byggð, eftir því sem kostur er. Á miðsvæði Álftaness, innan hringleiðarinnar um Suðurnesveg og Norðurnesveg, verður ný byggð tiltölulega þétt en lágreist. Þar verður blönduð byggð allt að þriggja hæða sérbýlishúsa og fjölbýlishúsa.

Umhverfisáhrif stefnunnar: Stefnan er talin geta haft áhrif á umhverfispættina samfélag, náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, landslag og ásýnd, vatn, sjór og strönd og náttúruvá. Áhrif á aðra umhverfispætti eru talin vera **engin** eða **lítill** eða **háð útfærslu** á deiliskipulagsstigi eða rammskipulagsstigi og því ekki fjallað sérstaklega um þau frekar.

Stefna aðalskipulagsins er líkleg til að stuðla að íbúafjölgun á skipulagstímabilinu sem tryggir betri nýtingu skóla og leikskóla í hverfinu. Líklegt þykir að áfram verði meðalfjölskyldan á Álftanesi stærri en annars staðar í sveitarfélaginu og hærra hlutfall barna en þekkest í öðrum hverfum sveitarfélagsins. Lagt er til að á miðsvæði verði fjölbreyttir íbúðakostir til að stuðla að fjölbreyttri íbúasamsetningu. Þéttleiki íbúðabyggðar á Álftanesi er ekki mikill og væri almennt metið að slíkt hafi talsvert neikvæð áhrif á landnýtingu og tækifæri íbúa á öflugum almenningssamgöngukerfi. Innkomnar athugasemdir frá íbúum Álftanes eftir kynningarfundir gefa skýr skilaboð um að halda í staðarímynd svæðisins sem er sveit í borg með tiltölulega gisna íbúðabyggð með góð tengsl við ósnortna náttúru og víðfeðm útivistarsvæði. Með því að bæta við byggð í Þórukoti og Haukshúsum og þetta á miðsvæðinu er komið til móts við þörf fyrir frekari íbúðabyggð, m.v. áætlaðan framtíðar íbúafjölda. Metið er að með því að byggja upp íbúðabyggð af varfærni og endurskoða að staðaldri þróun byggðarinnar sé verið að koma í veg fyrir óæskilegar breytingar sem varða ásýnd Álftanes og virða þann sterka staðaranda sem núverandi byggð á Álftanesi hefur. Á heildina litið er því metið að sú stefna sem sett er fram í aðalskipulagi hafi **óveruleg jákvæð** áhrif á samfélag, náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar og landslag og ásýnd út frá sögu, staðarímynd, vilja íbúa og byggðamynstri svæðisins.

Hluti af þegar byggðum svæðum á Álftanesi liggja innan mögulegra flóðasvæða skv. skýrslu Almannafræðingafélagsins – *Áhættumat fyrir höfuðborgarsvæðið 2011*. Við gerð matsins var haft samráð við Siglingasvið Vegagerðarinnar til að meta hvort æskilegt væri að breyta skilmálum í gildandi aðalskipulagi um gólfhæðir bygginga. Var það ósk Vegagerðarinnar að gólfhæðir yrðu ekki hækkaðar að svo stöddu. Í vinnslu er skýrsla um flóðahættu á höfuðborgarsvæðinu. Er það ósk Vegagerðarinnar að þegar skýrslan kemur út verði skilmálar um gólfhæðir bygginga endurskoðaðir út frá niðurstöðum hennar. Á heildina litið ríkir óvissa um áhrif stefnunnar á umhverfispáttinn náttúruvá og öryggi og vatn, sjó og strönd vegna flóðahættu en út frá þeim upplýsingum sem liggja nú fyrir er hægt að telja að áhrifin séu **talsvert jákvæð** þar sem verið er að minnka íbúðafleka sem mögulega eru innan flóðahættusvæðis og þar með tryggja betur öryggi íbúa og varðveislu strandlínu.

Umhverfisáhrif annarra valkosta: Núllkostur er talin hafa óveruleg jákvæð áhrif á samfélag þar sem áætlaður þéttleiki er talin vera hentugur til að halda uppi grunn-samfélagsþjónustu s.s. leik- og grunnskóla. Áhrif á vatn, sjó, strönd, landslag og ásýnd og náttúruvá og öryggi er metin vera óveruleg neikvæð þar sem byggðaflekar færast nær strandsvæði sem skilgreint er sem svæði með flóðahættu og sökum þess að möguleiki er á að byggð geti skyggt á

sjónlínur að sjó frá núverandi og þegar skipulagðri byggð. Á samráðsfundum meðal íbúa á Álftanesi hefur komið fram að mikilvægt sé að viðhalda þessum sjónlínum. Áhrif á hljóðvist og loftgæði er m.a. háð útfærslu gatnakerfis á deiliskipulagsstigi. Áhrif á aðra umhverfispættir eru lítil eða engin.

4.1.1.2 Miðsvæði

Hnoðraholt, Vetrarmýri og Vífilsstaðir

Endurskoðað var þéttleiki og afmörkun Hnoðraholt niður í Vetrarmýri og samhengi svæðisins við Vífilsstaði og golfvöllinn. Fyrir Hnoðraholt og nærliggjandi svæði voru fjölmargir kostir skoðaðir en eftir umræður við bæði ríkið og golfklúbbinn GKG var ákveðið að fara ekki í frekari greiningu á svæðinu og vísa frekari stefnumótun til rammaskipulagsgerðar vegna óvissu um áform ríkisins á Vífilsstöðum og framtíðarþróun golfvallarins. Því eru settir almennir skilmálar um svæðið og matið í samræmi við það. Frekari umhverfismati er því vísað til rammaskipulags.

Stefnan sem sett er varðandi svæðið í greinargerð aðalskipulagins er að hverfið verði stækkað niður í Vetrarmýri með því að tengjast þjónustu- og verslunarsvæði. Stefnan leggur hinsvegar til að Hnoðraholt, golfvöllurinn, Vetrarmýri og Vífilsstaðir verði skilgreint sem þróunarsvæði vegna óvissu um áætlanir ríkisins á Vífilsstöðum og óvissu um framtíðarsvæði golfvallarins. Stefnan vísar frekari skipulagsskilmálum fyrir svæðið í gerð rammaskipulags. Í þessu mati er gerð grein fyrir þeim áhrifum sem hægt er að spá fyrir um miðað við þá stefnu sem sett er fram, en frekari og nákvæmari mati er vísað til rammaskipulags fyrir svæðið.

Umhverfisáhrif stefnunnar: Metið er að áhrif stefnunnar á umhverfispáttinn samfélag sé **talsvert jákvæð** þar sem áform eru um að byggð verði þétt á Hnoðraholti og byggðin tengd niður í Vetrarmýri þar sem fyrirhugað er að hafa samfélagsþjónustu og verslun og þjónustu. Áhrif á aðra umhverfispætti eru talin vera **engin eða lítil** eða **háð útfærslu** á afmörkun landnotkunarreitna og skilmála um byggð.

4.1.1.3 Suðursvæði

Setbergsholt og Svínholt

Setbergsholt og Svínholt er metið saman þar sem öll umræða um kosti var um bæði svæðin í einu, svæðin þurfa að mynda eina heild til að ná góðri hverfiseiningu með ásættanlegum íbúafjölda. Fyrir Setbergsholt og Svínholt voru þrjú kostir metnir:

1. Setbergsholt, Svínholt byggðafleki minnkaður um verslunar- og þjónustusvæði á vesturhluta svæðisins.
2. Uppbygging með blandaðri byggð 25 íb/ha.
3. Núll kostur, óbreytt uppbygging skv. gildandi aðalskipulagi 14 íb/ha.

Stefnan er að Setbergsholt og Svínholti verði hefðbundin lágrest blönduð byggð sem verður eitt skólahverfi. Gert er ráð fyrir að Álftanesvegur haldi áfram yfir Reykjanesbraut með mislægum gatnamótum og fari síðan í göng eftir endilöngu Setbergsholti og inn í Hafnarfjörð. Mótvægisáðgerðir gagnvart aðliggjandi byggð og Urriðakotsvatni eru nauðsynlegar og er því gert ráð fyrir að vegurinn liggji í stokk eða göngum undir holtið til að skerða ekki byggðaflekan og gæði þeirra byggðar sem mun byggjast þar upp. Verslunar- og þjónustusvæði hefur verið skilgreint á vesturhluta svæðisins við Reykjanesbraut. Svæðin eru ekki í góðum tengslum við núverandi byggð í Garðabæ og er því gert ráð fyrir svæðinu aftast í áfangaröð uppbyggingar innan sveitarfélagsins.

Umhverfisáhrif stefnunnar: Stefnan er talin geta haft áhrif á umhverfispættina samfélag, náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, landslag og ásynd, vatn, sjó og

strandsvæði. Áhrif á aðra umhverfispætti eru talin vera **engin** eða **lítil** eða **háð útfærslu** á deiliskipulagsstigi og/eða framkvæmdastigi og því ekki fjallað sérstaklega um þau frekar.

Áhrif á samfélag eru metin **óveruleg neikvæð** þar sem hluti svæðisins er brattlendi mót norð-austri og því erfitt byggingarland sem getur haf áhrif á gæði byggðarinnar. Svæðið er frekar aflangt og ekki í góðri tengingu við önnur hverfi Garðabæjar eins og er. Í stefnunni kemur fram að byggð skuli vera lágreist sérbýlishúsabyggð og hefur það óneitanlega áhrif á hagkvæmni reksturs samfélagsþjónustu og möguleika fyrir hátt þjónustustig almenningsgangna á svæðinu. Á þessu stigi er ákveðin **óvissa** um áhrif stefnunnar á umhverfispættina vatn, sjó og strönd, náttúrufar og dýralíf og náttúruminjar vegna nálægðar við Urriðakotsvatn en vatnið er hverfisverndað og eru fyrirátlanir um að friða það. Ef horft er til þeirra mótvægisáðgerða sem notaðar eru við uppbyggingu Urriðholts til að varðveita vatnið og vatnalífs þess, er metið að áhrif á umhverfispættina geti verið **lítil** eða **óveruleg neikvæð**.

Umhverfisáhrif annarra valkosta: Núllkostur er talinn hafa óveruleg neikvæð áhrif á umhverfispættina samfélag, náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, vatn, sjó og strönd. Áhrif á samfélag eru talin óverulega neikvæð þar sem áætlað er að byggja fremur gisið á landi sem er illa tengt öðrum hverfum og þjónustusvæðum í Garðabæ. Urriðakotsvatn og vatnasvið þess er með viðkvæmt náttúru- og dýralíf og er öll uppbygging við og í nálægð við vatnið talið geta haft óverulega neikvæð áhrif. Áhrif á hljóðvist og loftgæði er háð umferðarskipulagi á svæðinu. Áhrif á náttúruvá og öryggi er talin engin. Þétt blönduð byggð er talin hafa óverulega jákvæð áhrif á samfélag þar sem byggð er mun þéttari sem er hagkvæmara fyrir samfélagsþjónustu og gefur betri líkur á að hverfið verði sjálfbært hvað varðar verslun- og þjónustu. Áhrif á aðra umhverfispætti er álíka og við núllkost.

4.1.2 Verslun- og þjónusta

Stefna Garðabæjar fyrir verslun- og þjónustusvæði er sett fram í kafla 3.5 í greinargerð aðalskipulagsins. Í stefnunni er ekki gerð stórvægileg stefnubreyting frá gildandi aðalskipulagi Garðabæjar og Álftaness fyrir landnotkunarflokkinn. Nokkur verslunar- og þjónustusvæði eru skilgreind í aðalskipulaginu en hér er aðeins fjallað um þau svæði þar sem breytingar hafa orðið eða ný svæði skilgreind.

Stefnubreytingin er að skilgreint var nýtt svæði á Setbergsholti og á Arnarneshálsi er skilgreind blöndun verslunar, þjónustu og atvinnu.

4.1.2.1 Arnarnesháls

Í gildandi aðalskipulagi Garðabæjar er Arnarnesháls skilgreindur sem blönduð byggð og var áætlað að byggja þar á bilinu 150-250 íbúðir og atvinnuhúsnæði í bland. Horfið er frá þessari blöndun og eingöngu skipulagt atvinnu-, verslunar- og þjónustusvæði. Stefna aðalskipulagsins um fyrirhugaða byggð á Arnarneshálsi er talin hafa áhrif á umhverfispættina samfélag, landslag og ásýnd, hljóðvist og loftgæði.

Metnir voru þrjár valkostir:

1. Þetta byggð með megináherslu á atvinnurekstur og verslun og þjónustu
2. Blönduð byggð með áherslu á íbúðabyggð
3. Núll kostur – blönduð íbúðabyggð

Umhverfisáhrif stefnunnar: Stefnan er talin geta haft áhrif á umhverfispættina samfélag, landslag og ásýnd, hljóðvist og loftgæði. Áhrif á aðra umhverfispætti eru talin vera **lítil** eða

engin þar sem svæðið hefur lítið gildi fyrir dýralíf eða gróður og því ekki fjallað sérstaklega um þess þætti frekar.

Stefna aðalskipulagsins er talin hafa **talsvert jákvæð** áhrif á samfélag þar sem verið er að skipuleggja atvinnusvæði sem eykur möguleika íbúa Garðabæjar að sækja atvinnu innan sveitarfélagsins. Á Arnarneshálsi er áætlað að borgarlínan hafi eina af stærri stoppustöðvum sínum og að línan fari áfram með Reykjavíkurvegi niður í miðbæ Reykjavíkur en einnig meðfram Arnarnesvegi og inn í Kópavog. Uppbygging atvinnu á svæðinu er því afar vel staðsett með tilliti til aðgengis að almenningsamgöngum sem leiða til vestur- og austurhluta höfuðborgarsvæðisins. Með slíkri uppbyggingu er atvinnu dreift um höfuðborgarsvæðið líkt og stefnt er að skv. svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins. Áhrif á landslag og ásýnd, hljóðvist og loftgæði eru talin **háð útfærslu** byggðar vegna umferðar á Hafnarfjarðarveginum og ásýndar frá Arnarnesi.

Umhverfisáhrif annarra valkosta: Núll kostur er talin hafa óverulega jákvæð áhrif á samfélag þar sem íbúðabyggð væri blönduð með atvinnuhúsnæði og verslun og þjónustu. Blöndun er talin geta geta tryggt betur möguleika íbúa til að nýta sér vistvæna samgöngumáta og skapað fjölbreytt samfélag ólíkra aldurshópa. Áhrif á landslag og ásýnd, hljóðvist og loftgæði eru talin háð útfærslu byggðar vegna umferðar og ásýndar frá Arnarnesi. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru talin vera lítil eða engin þar sem svæðið hefur lítið gildi fyrir dýralíf eða gróður og því er ekki fjallað sérstaklega um þess þætti frekar.

Blönduð byggð með áherslu á íbúðabyggð er talin hafa óverulega jákvæð áhrif á samfélag. Líkt og með fyrri kost er metið að blöndun byggðar geti haft jákvæð áhrif á ferðavenjur fólks innan hverfis og jafnvel utan þess. Byggð á Arnarneshálsi er háð því að börn sækja skóla hinum megin við Arnarnesveginn sem er metið óverulega neikvætt. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru eins og fyrir núllkost.

4.1.2.2 Setbergsholt

Ekki voru settir upp kostir fyrir verslunar- og þjónustusvæðið við Setbergsholt. Núllkostur skv. gildandi aðalskipulagi er blönduð byggð á svæðinu og því ekki um eiginlega stefnubreytingu að ræða heldur er verslunar- og þjónustusvæðið skilgreint betur í endurskoðuðu aðalskipulagi með það markmið að skýla íbúabyggðinni á Setbergsholti fyrir hávaða og loftmengun frá Reykjanesbrautinni og bæta þjónustustig í hverfinu í framtíðinni.

Umhverfisáhrif stefnunnar: Stefna aðalskipulagsins um verslunar- og þjónustusvæði á Setbergsholti er talin hafa áhrif á umhverfisþættina samfélag, hljóðvist og loftgæði. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru talin vera **lítil** eða **engin** eða háð útfærslu á deiliskipulagsstigi og því er ekki fjallað sérstaklega um þá frekar. Áhrif á samfélag, hljóðvist og loftgæði eru metin **óverulega jákvæð** þar sem verslun- og þjónusta við Reykjanesbrautina skýlir fyrirhugaðri íbúðabyggð, og dregur jafnframt eitthvað úr áhrifum af umferðarpunga eins og hljóðmengun og að loftmengun/svifryk berist inn í íbúðahverfið.

4.1.3 Miðbær, Lyngás

Miðbær, Lyngás

Í stefnunni er miðsvæðið skilgreint sem þróunarsvæði. Samkeppni hefur verið haldin um svæðið og verður unnið að frekari stefnumörkun um svæðið í áframhaldandi vinnu með útkomu samkeppninnar.

Umhverfisáhrif stefnunnar: Metið er að áhrif stefnunnar á umhverfisþáttinn samfélag sé **talsvert jákvæð** þar sem áform eru um að byggð verði þétt á Lyngásvæðinu og byggðin tengd niður að ströndinni. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru talin vera **engin eða lítil** eða **háð útfærslu** á afmörkun landnotkunarreita og skilmála um byggð. Frekari umhverfismati er því vísað til rammaskipulagsgerðar.

4.1.4 Heildarniðurstaða stefnu varðandi byggð

Stefna um byggð og byggðamynstur hefur í heildina **talsvert jákvæð** áhrif á umhverfisþættina náttúrufar og dýralíf, vatn, sjó og strandlengju, náttúru- og menningarminjar og náttúrvá og öryggi. Áhrif á hljóðvist og loftgæði og náttúruvá og öryggi er í heildina metin **engin eða lítil**. Áhrif á landslag og ásýnd er í heildina metin **háð útfærslu** nýrrar byggðar. Í stefnunni eru vel skilgreind vaxtamörk þéttbýlis og staðið vörð um verðmæt náttúrusvæði sveitarfélagsins. Áhersla er lögð á að ljúka uppbygginu hverfa eins og Hnoðrahólts og Urriðahólts áður en byrjað er á byggingu nýrra hverfa og nýta þannig land sveitarfélagsins á sem skynsamlegastan hátt. Einnig er lögð áhersla á að þetta byggð á miðsvæði og á Hnoðraholti til að nýta land betur og tryggja betri þjónustu við íbúa. Áréttað skal mikilvægi þess að við ákvarðanir um framkvæmdaröð verði tekið tillit til nýtingar lands og grunnkerfa og fjarlægða milli íbúðabyggðar og atvinnu og þjónustu. Í stefnunni er lögð áhersla á að byggð verði í hóflegri hæð þar sem lágreist byggð er einkennandi og að þéttleiki byggðar taki mið af aðstæðum og byggðamynstri sveitarfélagsins. Áhersla er lögð á að skipulag byggðar og umhverfis skapi skilyrði til sambýlis íbúa og náttúru í góðri sátt. Áhrif á samfélag eru því á heildina metin **talsvert jákvæð**.

4.2 Samgöngu- og þjónustukerfi

Stefna aðalskipulagsins varðandi samgöngu- og þjónustukerfi er í kafla 4 í greinargerð aðalskipulagsins. Endurskoðun aðalskipulagsins setur fram þónokkra stefnubreytingu varðandi samgöngukerfið en engin stefnubreyting er fyrir önnur þjónustukerfi og því ekki rætt frekar um þau í þessu mati.

Í stefnunni kemur fram ný lega Ofanbyggðarvegur og er fallið frá tengingu Vífilsstaðavegar við Álfanesveg eins og lagt er til í gildandi aðalskipulagi. Meðal annars er um að ræða ný samgöngumannvirki sem teljast til stórra framkvæmda.

Meginmarkmið Garðabæjar fyrir samgöngu- og þjónustukerfi er að:

„Við útfærslu samgöngumannvirkja skal tekið mið af umhverfissjónarmiðum. Stefnt skal að því að halda mengun í lágmarki og að auka öryggi vegfarenda.“

„Þar sem stofnbrautir á höfuðborgarsvæðinu liggja um bæinn er mikilvægt að útfærsla þeirra verði þannig að þær hindri ekki samgang íbúa milli bæjarhluta og valdi sem minnstu ónæði og að hljóðvist verði tryggð.“

Í mati þessu er mest horft til áhrifa samgöngu- og þjónustukerfis á umhverfispættina samfélag, náttúrufer og dýralíf, náttúru- og menningarminjar, vatn, sjó og strandlínu, landslag og ásýnd, hljóðvist, loftgæði/loftslag, náttúruvá og öryggi. Settir voru upp valkostir fyrir eftirfarandi legu stofn- og tengibrauta:

- Ofanbyggðavegur frá Hafnarfirði að Vífilsstaðavegi
- Tenging Vífilsstaðavegs við Álfanesveg
- Leirdalsop

Stefna aðalskipulagsins um svæði fyrir reiðstíga, smábátahöfn og veitukerfi eru talin hafa **talsvert jákvæð, engin** eða **lítill áhrif** á alla umhverfispætti og því ekki fjallað frekar um þessi svæði.

4.2.1 Gatnakerfi

4.2.1.1 Ofanbyggðavegur

Ofanbyggðavegurinn er í núverandi mynd frá Kaldárselsvegi í Hafnarfirði upp að Vífilsstaðavegi við vesturenda Vífilsstaðavatns. Í gildandi aðalskipulagi Garðabæjar er Ofanbyggðavegurinn áætlaður sem stofnbraut í sömu veglínu og núverandi vegur og heldur hann áfram upp í gegnum Leirdalsop og tengist þar Arnarnesvegi. Þjónustustig vegarins var endurskoðað með það að markmiði að tryggja að stofnbraut kljúfi ekki græn svæði í upplandi sveitarfélagsins og skerði þannig gæði útivistarsvæða fyrir íbúa.

Í stefnunni er legu Ofanbyggðavegar haldið í núverandi mynd en hann skilgreindur sem „aðrir vegir“ sem eru vegir með lægra þjónustustig en stofn- og tengibrautir. Í stefnunni er áhersla á að vernda græn svæði, m.a. Vífilsstaðavatn og vatnasvið þess. Mikilvægt er að tryggja gott og skilvirkt samgöngunet innan Garðabæjar og er einn liður í því að halda áfram með Álfanesveginn í göng í gegnum Setbergsholt og inn í Hafnarfjörð.

Umhverfisáhrif stefnunnar: Stefnan er talin geta haft **óverulega jákvæð** áhrif á umhverfispáttinn samfélag þar sem gæði útivistarsvæða í upplandi sveitarfélagsins eru betur tryggð án þess að vera slitin í sundur af stofnbraut. Horfa þarf hinsvegar til þess að með því að falla frá uppbyggingu stofnbrautar eru líkur á að umferð aukist á Reykjanesbrautina og á öðrum vegum innan sveitarfélagsins, um þá umferð sem spáð hefur verið í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins á Ofanbyggðaveginu. Með því að setja Álfanesveg í göng frá Hafnarfirði og að Reykjanesbraut er talið að dreifing þeirrar umferðar sem spáð var á Ofanbyggðaveginum verði ákjósanleg. Stefnan er talin hafa **talsvert jákvæð** áhrif á náttúrufer og dýralíf, vatn, sjó og strandlengju, náttúru- og menningarminjar þar sem stefnan

fellur frá að byggja veginn sem stofnbraut og er það metið hafa jákvæð áhrif á náttúru á svæðinu og verndun Vífilsstaðarvatns.

Umhverfisáhrif annarra valkosta: Umhverfisáhrif núll kosts eru talin vera óverulega jákvæð á samfélag þar sem Ofanbyggðavegur í núverandi vegstæði sem stofnbraut tryggir ágætis umferðarflæði á milli bæjarhluta innan Garðabæjar en einnig á milli sveitarfélaga. Vegurinn mun tryggja gott þjónustustig. Stofnbraut í upplandi sveitarfélagsins er hinsvega talin kljúfa útivistarsvæði í tvennt og er stefna sveitarfélagsins að tryggja gæði grænna svæða í sveitarfélagin. Vegurinn mun liggja í sama vegstæði og núverandi vegur og má því telja að áhrifa hafi þegar gætt í einhverju mæli á náttúru og dýralíf. Áhrif á náttúrufar og dýralíf, náttúru- og menningarmínjar og vatn, sjó og strönd eru samt sem áður talin óverulega neikvæð þar sem vegurinn liggur við vatnasvið Vífilsstaðarvatns sem nýtur friðunar t.d. vegna dýralífs og er einstakt að hafa slíka náttúruperlu svo nálægt byggð. Garðabær leggur mikla áherslu á að vernda vatnið og tryggja að óþarfa umferð fari ekki um svæðið. Áhrif á hljóðvist og loftgæði eru háð umferðarhraða og umferðarmagni á veginum og því metin sem óviss áhrif á þessu stigi. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru engin eða lítil.

4.2.1.2 Tenging Vífilsstaðavegs við Álftanesveg

Í gildandi aðalskipulagi er gert ráð fyrir tengingu Vífilsstaðavegar við Álftanesveginn meðfram austurjaðri Gálgahrauns. Vegurinn er óbyggður.

Metið var hvort fella ætti niður vegtenginguna eða halda henni inni, og voru því tveir valkostir metnir:

1. Fella vegtenginguna út
2. Núll kostur skv. gildandi aðalskipulagi

Stefna aðalskipulagsins er að fella vegtenginguna út með það að markmiði að vernda hraunið og halda því sem útivistarsvæði eins og það er í dag og setja hverfisvernd á þann hluta sem áður fór undir veginn á uppdrætti.

Umhverfisáhrif stefnunnar: Stefnan er talin geta haft áhrif á umhverfisþættina samfélag, náttúru og dýralíf, náttúru- og menningarmínjar, landslag og hljóðvist og loftgæði. Áhrif á vatn, sjó og strönd á ekki við um þennan kost. Áhrif á samfélag eru talin **óverulega jákvæð** þar sem gæði útivistarsvæðisins verður ekki raskað. Horfa þarf hinsvega til þess að með því að fella vegtenginguna út er metið að þjónustustig við íbúa og greitt aðgengi inn á Álftanesveginn og inn á Garðaholt en einnig aðgengi frá Álftanesi inn á Vífilsstaðaveg getur orðið minna. Því er möguleiki að umferð dreifist ekki eins mikið á fleiri vegi og álag aukist á gatnamót við Engidal. Á þessu skipulagstímabili er metið að ekki sé þörf fyrir tenginguna út frá áfangaröðun nýrra hverfa. Áhrif á alla aðra umhverfisþættina eru metin **óverulega jákvæð til talsvert jákvæð**. Felst það mest í því að ef fallið er frá tengingunni verður ekki röskun á búsvæðum fugla á svæðinu, óhreyfðu hrauni er hlíft og ekki mun gæta áhrifa á friðlýst svæði ú Gálgahrauni. Sett er hverfisvernd á svæðið til að tryggja gæði þess sem útivistarsvæði. Hljóðvist á svæðinu og nærliggjandi útivistarsvæðum verður óbreytt og loftgæði á svæðinu munu ekki breytast. Valkosturinn er í samræmi við stefnu Garðabæjar að efla útivistarsvæði í byggð og í upplandi sveitarfélagsins. Áhrif á náttúruvá og öryggi eru metin **engin** eða **lítil**.

Umhverfisáhrif annarra valkosta: Núll kostur er talin hafa óverulega jákvæð áhrif á samfélag þar sem tengning er talin auka þjónustig við íbúa sveitarfélagsins í samgöngumálum. Áhrif á vatn, sjó og strönd eiga ekki við um valkostinn. Áhrif á náttúruvá og öryggi eru metin engin eða lítil. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru metin óveruleg neikvæð til

talsvert neikvæð þar sem verið er að raska óhreyfðu hrauni, trufla og jafnvel skerða búsvæði fugla og hafa áhrif á landslag og ásýnd á Gálgahraun og nærliggjandi útivistarsvæði. Við veglagningu á svæðinu verða hljóðvist og loftgæði skert með bílaumferð.

4.2.1.3 Leirdalsop

Í gildandi aðalskipulagi er gert ráð fyrir tengingu upp með Leirdalsopi. Tengingin er hluti af Ofanbyggðavegi í gildandi aðalskipulagi Garðabæjar.

Skoðað var hvort fella ætti niður vegtenginguna eða halda tengingu frá Vífilsstaðavegi og inn á Arnarnesveginn óháð Ofanbyggðaveginum. Tveir valkostir voru metnir:

1. Vegtenging felld út.
2. Núll kostur skv. gildandi aðalskipulagi – vegur inni.

Stefna aðalskipulagsins er að halda vegtengingunni inni og hafa hana alveg óháða Ofanbyggðaveginum sem skv. endurskoðuninni verður minniháttar vegur í núverandi vegstæði.

Umhverfisáhrif stefnunnar: Stefnan er talin geta haft áhrif á umhverfisþættina samfélag, náttúfar og dýrlíf, náttúr- og menningarminjar, vatn, sjó og strönd og landslag og ásýnd.

Áhrif á samfélag eru háð ákveðinni **óvissu** þar sem svæðið er skilgreint sem þróunarsvæði. Ef horft er til settrar stefnu fyrir svæðið er metið að áhrif á samfélag séu **talsvert jákvæð** þar sem gæði byggðar á Hnoðraholti aukast með góðum tengingum að austanverðu. Einnig er metið að með tengingunni sé verið að auka þjónustustig við fyrirhugaða byggð á svæðinu þar sem dreifing umferðar verður meiri og léttir þar af leiðandi á Reykjanesbraut og íbúar komast fyrr inn á stóra götu. Aukin uppbygging á þessum svæðum mun hafa í för með sér aukna umferð umfram spár svæðisskipulags sem liggja til grundvallar. Gæta þarf þess að tryggja góðar vegtengingar milli svæða innan Garðabæjar (Hnoðraholt, Vífilsstaðir, Urriðaholt, Setberg, Svínholt) og þeim hverfum sem liggja við lögsögumörk sveitarfélaganna. Landnotkun á landi Vífilsstaða er óviss en ef þar byggist upp frekari þjónusta (t.d. heilbrigðisþjónusta) þá verður að tengja svæðið vel. Áhrif á náttúfar og dýralíf, náttúru- og menningarminjar og vatn, sjó og strönd eru talin **talsvert jákvæð** því metið er að með tengingunni sé verið að draga úr vægi Elliðavatnsvegur og þar með minnka umferð um viðkvæmt svæði Vífilsstaðavatns og nærumhverfi þess. Áhrif á landslag eru talin **óveruleg neikvæð** þar sem að vegurinn mun vera sýnilegur frá skógræktarsvæði á Smalaholti og frá golfvelli GKG. Áhrif á hljóðvist og loftgæði eru **háð útfærslu**. Áhrif á náttúruvá og öryggi eru **engin eða lítil**.

Umhverfisáhrif annarra valkosta: Hinn kosturinn er talin hafa óveruleg neikvæð áhrif á samfélag, náttúru- og menningarminjar og vatn, sjó og strönd því metið er að þjónustustig við íbúa á svæðinu verði ekki eins gott og mögulegt er með því að sleppa tengingunni og getur það haft áhrif á gæði byggðar. Umferð er talin þyngjast á Reykjanesbrautinni og mögulegt er að vegur meðfram Vífilsstaðavatni verði í hærri flokki, þ.e. með meiri umferð sem kallar á frekara viðhald og jafnvel endurbætur með tilheyrandi kostnaði og umhverfisáhrifum á vatnið og nærumhverfi þess, sem er viðkvæmt og mikilvægt útivistarsvæði íbúa. Áhrif á náttúruvá og dýralíf, hljóðvist og loftgæði er metin óveruleg jákvæð áhrif því ekki þarf að raska skógræktarsvæði sem liggur á Smalaholti og engin umferð verður um svæðið, þar sem í dag eru kyrrlát útivistarsvæði og golfvöllur. Áhrif á landslag og ásýnd og náttúruvá og öryggi eru metin engin eða lítil og mögulega háð útfærslu.

4.2.2 Göngu- og hjólastígar

Smávægilegar breytingar voru gerðar á stígakerfi en ekkert sem er talið hafa neikvæð umhverfisáhrif í för með sér. Á heildina litið er metið að göngu- og hjólastígar hafi **talsvert jákvæð** áhrif á samfélag þar sem öflugt net göngu- og hjólastíga skapar góð tækifæri fyrir íbúa til að nota vistvænni ferðamáta og stunda útivist. Slíkt er einnig talið hafa **talsvert jákvæð** áhrif á lýðheilsu og loftgæði í sveitarfélaginu.

4.2.3 Almenningsamgöngur

Í aðalskipulagi Garðabæjar er sett fram stefna um almenningsamgöngur. Stefna aðalskipulagsins sem snýr að almenningsamgöngum er talin hafa **engin eða lítil** áhrif á alla umhverfisþættina nema samfélag, hljóðvist og loftgæði. Efling almenningsamgangna innan sveitarfélagsins er talin hafa **talsvert jákvæð** áhrif á samfélag þar sem verið er að gefa íbúum tækifæri til að nýta almenningsamgöngur í auknum mæli og getur slíkt haft jákvæð áhrif á lýðheilsu, loftgæði og hljóðvist. Borgarlínan er sýnd á uppdrætti sem leiðbeinandi lega en stefna Garðabæjar sem og sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu er að gera almenningsamgöngur og vistvænar samgöngur að raunhæfum kosti með háu þjónustugigi og er borgarlínan fyrsta skref í þá átt ásamt öflugum neti göngu- og hjólréiðastíga.

4.2.4 Heildarniðurstaða stefnu varðandi samgöngu- og þjónustukerfi

Niðurstaða umhverfismats er sú að umhverfisáhrif samgöngu- og þjónustukerfis á alla umhverfisþætti séu **óverulega jákvæð** en **talsvert jákvæð** á umhverfisþáttinn samfélag. Áhrifin eru talin jákvæð fyrir umhverfi í heild en hvað mest á verndar og útivistarsvæði í sveitarfélaginu þar sem fallið er frá að raska óröskuðum svæðum og dregið úr vægi samgöngumannvirkja til að draga úr umferð á viðkvæmum svæðum með það að markmiði að tryggja gæði þeirra og vernd. Stefnan leggur áherslu á að við hönnun og útfærslu samgöngu- og þjónustukerfa verði tekið mið af öllum þeim markmiðum sem sett hafa verið fram og þess gætt að hvert fyrir sig fái eðlilegt vægi. Þannig geti t.d. þurft að leita nýrra leiða til að draga úr umfangi samgöngumannvirkja á sama tíma og staðið verður á kröfunni um greiðar og öruggar samgöngur.

4.3 Umhverfi

Stefna aðalskipulagsins varðandi umhverfi er sett fram í greinargerð aðalskipulagsins.

4.3.1 Ípróttasvæði

Við vinnslu stefnunnar var á fyrstu stigum stillt upp nokkrum kostum fyrir ípróttasvæði, aðallega fyrir golfvelli og hesthúsabyggð. Eftir vinsun kosta og samráð við hagsmunaaðila og íbúa var metið að ekki væri ástæða til að breyta gildandi stefnu um þessa landnotkunarflokka. Eina mögulega breytingin verður afmörkun golfvallar GKG í Vetrarmýri og við Vífilsstaðavatn. Svæðið er skilgreint í stefnunni sem þróunarsvæði og uppbygging og frekari stefnu um svæðið er vísað til rammaskipulagsgerðar.

4.3.2 Opin svæði

Stefna varðandi opin svæði er talin hafa **talsvert jákvæð** áhrif á samfélag þar sem verið er að auka lífsgæði íbúa með góðu aðgengi að útivistarsvæðum innan þéttbýlisins eða í jaðri þess. Öll fyrirhuguð uppbygging á opnum svæðum eða útivistarsvæðum er metin þess eðlis að hún munu hafa óveruleg eða lítil áhrif á alla aðra umhverfispætti.

4.3.3 Óbyggð svæði

Stefnan um óbyggð svæði felst í því að tryggja gæði óbyggðra svæða með verndun eða friðlýsingum til að gæta þess að íbúar Garðabæjar og aðrir geti notið og nýtt þessi svæði til ókominnar framtíðar. Metið er að stefnan hafi **talsvert jákvæð** áhrif á alla umhverfispætti.

4.3.4 Kirkjugarðar og grafreitir

Stefnan heldur í gildandi stefnu varðandi Garðakirkjugarð og eru áhrif stefnunnar um hann talin **óveruleg jákvæð** á alla umhverfispættina.

Stefnan leggur til að á skipulagstímabilinu verði hafin uppbygging kirkjugarðs á Smalaholti. Metið er að stefnan varðandi uppbyggingu kirkjugarðar á Smalaholti hafi **engin eða lítil** áhrif á alla umhverfispættina nema samfélag þar eru áhrifin talin **óveruleg jákvæð**. Nýr garður mun auka þjónustustig fyrir íbúa Garðabæjar þar sem fyrir séð er að Garðakirkjugarður mun verða fullnýttur á næstu árum. Einnig er það talið jákvætt að hægt verði að tengja saman útivistargildi skógræktarsvæðisins á holtinu við kirkjugarðinn.

Talvert neikvæðra áhrifa getur orðið vart á mótunarárum kirkjugarðsins. Stefnan áætlar að Smalaholt verði jarðvegspyttur fyrir mold næstu 4-5 árin til að tryggja jarðvegsþekjuna sem þarf til að móta kirkjugarð á svæðinu. Á þessum tíma mun umferð þungaflutninga á svæðinu aukast og getur jarðvegsfoks orðið vart úr pyttinum. Ekki er talið að nein íbúðabyggð verði fyrir ónæði en þeir sem nýta útivistarsvæðin í kring geta orðið varir við áhrifin, sem eru afturkræf. Þar sem jarðvegspytturinn er háður lögum um umhverfismat framkvæmda skal tekið á mótvegisaðgerðum og vöktun sem snúa að neikvæðu áhrifunum þar.

4.3.5 Skógrækt

Engar breytingar eru gerðar á stefnu gildandi aðalskipulagsáætlana varðandi skógrækt. Metið er að stefnan hafi **engin eða lítil** áhrif á skógrækt.

4.3.6 Strandsvæði

Hluti strandlengju Garðabæjar fellur undir nýjan landnotkunarflokk og talið er að flokkunin hafi talvert jákvæð áhrif á strandsvæði almennt og tryggir enn betur aðgengi almennings að strandlengjunni. Stefna aðalskipulagsins tryggir verndun strandlengjunnar í Garðabæ og er metið að stefnan hafi **talsvert jákvæð** áhrif á alla umhverfisþættina sem eru til skoðunar.

4.3.7 Verndarsvæði, hverfisvernd og friðlýsingar

Stefnan leggur mikið upp úr að halda verndun mikilvægra svæða áfram eins og sveitarfélagið er þekkt fyrir. Garðabær hefur verndað með einhverjum hætti stóran hluta landsvæðis síns. Metið er að stefnan varðandi verndun sé **talsvert jákvæð** á alla umhverfisþættina þar sem Garðabær býr að nægu landsvæði til nýbyggingar út skipulagstímabilið og ríflega það.

4.3.8 Heildarniðurstaða stefnu varðandi umhverfi

Stefnan leggur áherslu á verndun verðmætra svæða og betri nýtingu útivistarsvæða. Stefnt er að bættum tengingum milli íbúðarsvæða og útivistarsvæða í bænum og að því að auka gildi svæðanna með því að halda áfram vinnu við ferkari verndun svæða og/eða friðlýsingu svæða og í leiðinni að bæta aðgengi að svæðum. Engin breyting er á landnotkun frá gildandi aðalskipulagi. Matið gefur þá niðurstöðu að stefnan nái fram góðu jafnvægi milli verndunar og nýtingar umhverfis og náttúru og er því metið að áhrif stefnunar á umhverfi séu **talsvert jákvæð**.

4.4 Tilkynninga – eða matsskyldar framkvæmdir á skipulagstímabilinu

Í þessum kafla eru teknar saman þær framkvæmdir sem áætlaðar eru að fari í framkvæmd á skipulagstímabilinu og sem eru eða kunna að vera háðar lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Tafla 5. Yfirlit yfir þær framkvæmdir sem áætlað er að ráðast í á framkvæmdartíma.

Framkvæmd	C- flokkur	B – flokkur	A - flokkur	Skýringar
Hafnarfjarðarvegur			X	
Smalaholt Jarðvegspyttur		X	X	Fer eftir umfangi framkvæmdar
Álftanesvegur í göng um Setbergsholt			X	Getu farið eftir umfangi framkvæmdar
Leirdalsop vegur			X	Getu farið eftir umfangi framkvæmdar
Veituframkvæmdir		X	X	Fer eftir umfangi framkvæmdar
Arnarnesvegur			X	Búin að fara í mat og framkvæmd langt komin
Golfvöllur		X		
Dælu- og hreinsistöð vegna Garðaholtsfráveitu		X	X	Fer eftir umfangi framkvæmdar
Borgarlínan		X		
Fluglest		X		

4.5 Vöktun umhverfisáhrifa

Vöktun vegna nýrra framkvæmda skal ákveða í mati á umhverfisáhrifum viðkomandi framkvæmdar og/eða við deiliskipulagsvinnu.

Tafla 6. Hér má sjá yfirlit þeirra vaktana sem fyrir eru innan Garðabæjar.

Umhverfisþáttur	Vöktun	Ábyrgð
Náttúrufar og dýralíf	Friðlýsingar vegna búsvæða fugla	Umhverfisstofnun
Náttúruminjar	Friðuð og vernduð svæði	Umhverfisstofnun, Náttúrufræðistofnun Íslands Garðabær
Menningarminjar	Menningarminjar	Minjastofnun Íslands
Vatn, sjór og strandlína	Friðlýsingar strandlengju Sýnatökur í sjó	Umhverfisstofnun Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis
Hljóðvist	Eftirlit með hljóðvist	Garðabær
Loftgæði	Mæling á loftgæðum Mæling á svífryki	Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis
Náttúruvá og öryggi	Áhættumat Almannavarna vegna náttúruvár (flóðahætta)	Almannavarnir